

Sted for fellessensur var Scandic Nidelven hotell i Trondheim.

OPPMANNSRAPPORT
Grunnskoleeksamen i norsk skriftlig
2018
Trøndelag

Årets grunnskoleeksamen i norsk skriftlig ble avholdt 29. og 30. mai 2018.

Fagdag for sensorer var fredag 8. juni, og fellessensur ble gjennomført 18. juni 2018.

Elevbesvarelser fra Trøndelag i NOR0214, NOR0215 og NOR1415 var til vurdering.

TRONDHEIM 26.06.2018

OVE P. HELLBERG

- oppmann i Trøndelag -

Innledning

Grunnskoleeksamen i norsk skriftlig for årets 10.klassinger ble avholdt 29. og 30. mai 2018. Forhåndssensur/oppmannsmøte ble gjennomført på Gardermoen 4. og 5. mai.

Fagdag for sensorer i Trøndelagsfylket ble gjennomført i Trondheim den 8. juni.

Fellessensuren ble holdt 18. juni i Trondheim, Scandic Nidelven Hotel.

Oppmannsgruppa for Trøndelag besto i år av

Oppmann: Ove P. Hellberg (Trondheim)

Varaoppmann: Frode Eidsvåg (Trondheim)

Oppmannsgruppa: Kristin Nesterud (Namdalseid, Namsos kommune)

Oppmannsgruppa: Marit Hjelmseth Hagen (Åsen, Levanger kommune)

I tillegg støttefunksjoner fra fylkesmannen i Trøndelag.

Rapporten bygger på innspill, kommentarer og drøftinger fra *fagdagen* for sensorer og *fellessensurdagen*, *lokalt* tilbakemeldingsskjema for sensorene på fellessensuren samt oppsummerende drøftinger i oppmannsgruppa.

Fagdag for sensorer

Fylkesmannen i Trøndelag har eksamensansvar for norsk for det som tidligere var to Trøndelagsfylker. Fylkesmannen arrangerer kursdagen for sensorer (fagdag).

Oppmennene setter program for dagen og leder fagsamlingen.

Årets eksamen ble gjennomgått og formidlet i tråd med drøftinger og beslutninger foretatt på forhåndssensurmøtet for oppmennene på Gardermoen 4. og 5. juni. Det ble formidlet regler for eksamen, sensorenes ansvar og momenter fra eksamens-

veiledningen, samt at eksamensoppgavene ble gjennomgått med kommentarer fra forhåndssensuren. I tillegg var tre 10.klasse-elever fra Charlottenlund ungdomsskole i Trondheim invitert til å formidle sine erfaringer og tanker rundt både forberedelsestekster og eksamensoppgaver. De ble intervjuet om ulike sider av eksamensopplevelsen og ga relevante oppfatninger som forsamlinga satte pris på.

Deretter var det praktisk vurdering i sensorgruppene av utvalgte besvarelser, og karaktersetting ble diskutert og gjennomført i fellesskap i tråd med de standarder som ble fastsatt på oppmannsmøtet.

I tilbakemeldinger framholder alle sensorene, både de nye av året og de som har vært med før, denne dagen som svært nyttig og lærerik, når det gjelder den faglige oppdateringen samt betydningen av å vurdere i fellesskap.

Dagen bød også på interessante vurderingsdiskusjoner som vitner om høy vurderingskompetanse blant sensorene. Et inntrykk som denne dagen ga, var at sensorene virket svært samkjørte og presise i sine vurderinger, slik at det var stor grad av felles forståelse og resultat som kom til uttrykk. Slik sett er dette en dag som spiller en viktig rolle i det å fremme tolkingsfellesskap som sikrer elevene en valid eksamen.

Veiledningsmateriellet

Eksamensveiledningen blir av alle framholdt som viktig og nyttig i vurderingsarbeidet. Dette gjelder også vurderingsmatrisen som har noen endringer fra i fjor. Noen sensorer peker på problematikken rundt avgrensninger mellom karakteren 3 og 4.

Noen reiser også i år spørsmål rundt vurdering av språklige ferdigheter i sammenheng med øvrige punkter i matrisen. Problemstillingen her er hvorvidt språklige ferdigheter burde vurderes mer for seg og ikke på linje med øvrige matrisepunkter. Argumentet som framføres er at det er en eksamen i å kommunisere skriftlig i norsk språk, og det bør framgå at dette er overordnet andre kriterier.

Forberedelsesmateriellet/årets tema

En entydig og gjennomgående tilbakemelding fra sensorene er svært positiv når det gjelder temavalget «Engasjement». Flere uttrykker at dette er et tema som gir åpning for alle til å skrive. Flere nevner «gutte-engasjement» i forberedelsesmateriellet og tekstvedlegg som positivt. Her henvises til dataspill, bil og fotballengasjement som tema for tekstene.

Tekstene i forberedelsesmateriellet blir kommentert som godt varierte og engasjerende, og ikke minst passende med hensyn til tekstmengde.

Oppgavesettene NOR0214:

A-oppgavene framheves av de fleste som oppgaver som gir elevene muligheter til å skrive. Det ser ut som oppgavene har vært overkommelige for de aller fleste. Imidlertid peker flere på at A1-oppgaven kan oppleves som uklart formulert med mange bestillinger, og at A1- og A2-oppgaven var for like. Noen nevner at «kommentere måte» i oppgavebestillinga har gitt enkelte elever problemer. Det pekes på som positivt at oppgavene var forankret i samme tekst.

Av B-oppgavene var B4 den oppgaven som flest elever hadde valgt. Det var tydelig at dette var en oppgave som mange elever opplevde de kunne skrive noe om og som engasjerte. Blant de svakere besvarelsene her var det mange som ble hengende fast i spillbeskrivelser uten å få fram spenningselement.

B1 var den oppgaven som sensorene flest peker på som den færrest har skrevet.

NOR0215:

A-oppgavene kommenteres av alle som svært gode oppgaver med et tekstvedlegg som var engasjerende og interessant, særlig også sett fra «gutteperspektiv». Dette var tekstvedlegg som åpenbart vekket interesse, samtidig som A1 ga god mulighet til å vise lesekompetanse knyttet til skrivingen. A2-oppgaven ga alle god mulighet til å gjøre valg og begrunne disse på kvalifisert vis.

B-oppgavene kommenteres på en positiv måte som gode oppgaver som ga tilstrekkelig utfordring for elevene. Her var oppgavevalgene mer spredt mellom de 4 oppgavene, men det ser ut som at B3 var den som ble valgt av en større andel enn de andre.

Når det gjelder oppgave B1, er det flere som framholder at dette ikke ble opplevd som en god oppgave. De elevene som velger denne, virker svært bundet til tekstforelegget, og får kanskje ikke vist sin beste kompetanse av den grunn. Det blir også stilt spørsmål ved en oppgave som gir valg om å skrive på dialekt, slang eller hovedmålet sitt. Det poengteres at det er den normerte skriftkompetansen i sidemål som skal vises på eksamen.

Fra fellessensuren

Fellessensuren ble holdt mandag 18. juni i Trondheim. Det var i alt 59 sensorer i år inkludert 4 i oppmannsteamet. Ca. en tredel var «nye», og fra Fylkesmannens side er det en uttalt holdning at det hvert år velges ut en god andel med nye sensorer i blanding med erfarne. En ser på dette som et godt virkemiddel i spredning av kompetanse og kunnskap om tolkningsfellesskap ut til skolene i Trøndelag.

Besvarelser leveres nå i PAS, og gjennomføring av eksamen i digital form ser således ut til å ha fått fullt gjennomslag.

Ca. 50 besvarelser ble innlevert til oppmannsteamet for avgjørelse. De innleverte var spredt på karakterer mellom 1-2 -vurdering, 3-4-vurdering, 4-5-vurdering og 2-3-vurdering, i noen tilfeller 5-6-vurdering. En liten overvekt av de innleverte dreide seg om 1-2-vurdering. Flere sensorpar uttrykker at det er nyttig å få avstemt og bekreftet egne vurderinger av oppmennene.

Til sensur var til sammen 2964 besvarelser. Sensorene var organisert i grupper på 4 for det meste. Besvarelsene fordelte seg slik:

NOR0214	1398
NOR0215	1387
Nor1415	179

Avviket i antall elever som var oppe i hovedmål og sidemål, skyldes feiloppmeldinger i fritakskoden. Dette er tallene slik de framkommer i PAS. Vi erfarer at det fortsatt er skoler som ikke melder opp fritakselever på korrekt måte, noe som unødig medfører korreksjoner underveis i sensureringsperioden.

Kommentar 1415

Eksamen viser at mange 1415-elever strever med å mestre oppgavene. Flere sensorer melder tilbake i år spørsmål rundt at det oppleves at elever i denne kategorien er oppmeldt til en eksamen de ikke har forutsetninger til.

Det oppleves fortsatt som relevant å reise spørsmål om hvor riktig det er at elever, til dels med kort tid i Norge og med lavt nivå på skriftlig språkmestring, måles ut fra samme kompetansekrav som andre elever med 10 års grunnskole bak seg. Det kan synes som at elever som fortsatt er på stadiet grunnleggende norsk, for raskt sluses inn i ordinær undervisning med tilhørende kompetansemål og eksamen. Dette er en vedvarende utfordring vi ser, og det er mulig at ansvaret for dette først og fremst ligger hos skolene som foretar oppmelding til eksamen.

Foreløpig fordeling av karakterer i Trøndelag (før ev. klagebehandling):

NOR0214	3,58 (nasjonalt snitt 3,61)	antall kandidater: 1398
NOR0215	3,28 (nasjonalt snitt 3,40)	antall kandidater: 1387
NOR1415	2,22 (nasjonalt snitt 2,43)	antall kandidater: 179

Forslag til tema

Sensorene er oppfordret til å komme med forslag til temaer for kommende eksamen. Flere nevner det positive ved å forme eksamen etter norskfaglige momenter og med utgangspunkt i litteratur.

Av temaer som er innlevert som forslag fra sensorene er følgende:

Kontraster - Identitet - Seksualitet og ungdom - Miljøvern - Påvirkning - Sorg og glede - Toleranse - Språk og makt - Bry deg! - Sjalousi - Klima/natur - Fellesskap - Litteratur som endrer.

Eksamensadministrasjonen

Eksamensadministrasjonen har satt seg, det er entydig positive tilbakemeldinger på dette. PAS fungerer utmerket og her uttrykker alle stor grad av tilfredshet. Også i år kommer utsagn som «Topp», «Alle tiders», «Veldig oversiktlig» og likelydende.

For oppmennene var tilgangen til besvarelser/oppmannssensur på fellessensurdagen i år uten problemer, dette fungerte utmerket.

Fra oppmannsgruppas perspektiv er det ønskelig at det i PAS kan åpnes opp for ferdigstilling av oppmennenes sensur dagen før fellessensur. Dette har å gjøre med at oppmennene må være frigjort til oppmannsoppgaver på fellessensur uten å måtte gjennomføre egen sensurering i par.

Avslutning

Årets eksamen med tilhørende fagdag og sensurering er gjennomført på en god, kvalitetsmessig måte. Elever, faglærere og sensorer har gitt uttrykk for at årets forberedelsesmateriell og oppgaver har vært slik at de har ivaretatt fagets egenart samtidig som de har gitt elevene gode muligheter til å vise sin beste kompetanse.

Årets tema «Engasjement» har fungert godt som eksamenstema og har tydelig engasjert elevene på en positiv måte.

Elevene mestrer i det store godt å følge oppgavebestillinger, selv om det fortsatt er en noen utfordringer knyttet til oppgaver med sammensatte, komplekse bestillinger. Kildebevisstheten og kildehenvisninger virker å være på godt nivå.

Det er all grunn til å oppsummere gjennomføringen av årets norskeksamen gjennom alle ledd som vellykket.

Trondheim 26.06.2018

Ove P. Hellberg/s

- Oppmann i Trøndelag -